

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrsko slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Cena Novin je na leto:
 Doma . . . . . 3 K.
 v Ameriko . . . . . 6 K.
 za naročnike Marijinoga lista, če se jih več na
 eden naslov pošila, doma . . . . . 2 K.
 v Ameriko vsakom na njegov naslov . . . . . 5 K.
 Cena ednoga falata je doma za naročnike Marijinoga
 lista 4 filere, za nenaročnike 6 filerov.

Dobijo se
 Novine, Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga pri
KLEKL JOŽEFI,
 vpok. pleb. v Čerensovcih,
 Csoröld, Zalamegye. Naročnina i dopisi se tudi k tomi
 moro pošilati.

Cena Novin z Marijinim listom i Kalendarom Srca
 Jezušovoga vklop je na leto:
 doma, če za več naročnikov na eden naslov se
 pošilajo . . . . . 4 K.
 če samo za ednoga . . . . . 5 K.
 v Ameriko vsakom naročniki na njegov lasten
 naslov . . . . . 8 K.

„Reč je s telom včinjena“

— Jo. I. —

Za koga je Adam jokao, za kem so si zdihávali prorocje, komi so se naprejveselili očácje, koga je teško čakao ves svet, on se je prikázao nam z neskončane smileností bože: Reč je s telom včinjena i prebiva od tistih mao med nami. Kral míra, kral veselja, kral našega pokoja je prišeo na zemlo pa je prinesao mir v zmantrána, nemirovna človeča srca.

Národje so bili pred njim nemirovni. Ne je bilo nikoga, ki bi njim znao povedati, ka čaka na njé na ovom sveti. Nišče njim ne znao razložiti, štera je gotova pot vu večno veselje. Záto so si napravili vnogo bogov, ka či eden ne, konči drugi, tretji, štrti je naj reši.

Jezuš je prišeo pripovedávat od ljubéčega i ljubéznivrednoga Bogá pa nas je tak včio, ka ljubav srcá je, ka Bog žele, ár je on sám edna sama ljubav pa či mámo to ljubav te smo na gotovoj poti v nebésa.

Národje so bili tužni v srci vnoga teta. Od časa, ka je Ádam z paradžoma pregnáni zbrísao prvo britko skuzo z očih pa do príhoda Jezušovoga se je zéžgalo bogom na část na milione stvári. Jünci, krave, teoci, ovcé, šče celo deca človeča so se metala v grozen plamen, naj zgorijo na část bogom ino naj správijo človeki spravičanje i dúševno veselje. Pa je ne moglo spraviti, ár je človek čüto v srci, ka cela bogástva zežgána ne morejo popraviti krivice, štero eden saméren greh naprávi vekivečnoj pravici.

Jezuš je pa prišeo darúvat nedužno krv nebeskoga Ágnjeca, svoje lastivno srcé je dao odpreti z špicov, naj stečé z njega ves dár na díko

nebeskomi Oči za grešnike pa si je tužen svet odejhno vidivši to krv, ár je zarazmo, ka je ona zadosta močna zbrisati celoga sveta vse grehote ino spraviti nam žitek vekivečni. Žalost vernih je minola pa risálsko veselje živé od tístoga mao vu vseh njega vervajočih srcaj.

Národje so ne naišli pokoja na sveti pred príhodom njegovim. Vandrani so od mesta do mesta, iskali si domovino, kde bi bilo bolše, vojskúvali so se pa odkod so stírali koga, tam so ostali samí. Pa z novov domovinov so si zmlisli nove bogé pa nova nebésa pa nove dárove za njá v dvojnosti svoje dúše.

Jezuš je mogeo priti ino potrditi reči sv. Dühá, ka potúvánje je življenje človeka na zemli, tú stálnoga bláženstva nega, blázeni so siromácje ino pregánjani ino trpéči, právo bláženstvo pa tam gori čaka na nas. Pa kí so njemi verni, so se spokojili, že ne iščejo več na zemli zgüblenoga raja, nego se verno pripravljajo med prenášanjom vseh zemelskih nevol na tísti vekivečen pokoj, šteri je tam gori na náročaj našega jedínoga, večnoga Bogá.

Pa tak prebiva zdaj Reč nad nami, štera je s telom včinjema, v svojem veselom mir dávajočem návuki, v svojih z miloščov nas podpirajočih svetstvaj, v svojoj nás na pravico i k bláženství vodéčoj sv. matericérkvi.

Med vsemi nevolami, vu vsoj nesreči, vu vsakom trplénji nam dá on pomoč — či ga verno poslušamo —, ka se ne moremo vkaniti vu vüpanji našem.

Od bojne

na svétek mirú ne bomo pisali. Istina, ka se je tudi nikaj posebnoga ne zgodilo na bojiščah, pa če bi se, bi za-

mučali té dén vojne dogodke, šteroga je Jezušek mir prineso na svet. Zádosta smo čüti celo leto od bitja i krvi, dnes pri jaslicah pozabimo na vse to i poslušajmo raj angelsko pesem „Dika Bogi na visini i mir na zemlji dobrim ljudem“ pa jo spevajmo mi ž njimi vred, prosimo mír i dičimo Jezušeka, ka nam je teliko zmage dao pa njemi obečajmo, ka ga bomo zato odsehmal ešče bole ljubili ešče raj trpeli za njega pa se skrbeli, naj drugi tudi ga vsikdár bole goreče ljubijo.

Mesto boja mo pisali od Bethlehema. Bože Dete mo glédali tú v štálici i je molili. Bethlehem je pa tudi naš tabernakl. Tú mo se té blažene svétke zato tudi radi zdrzávali i molili Dete Bože pa prosili srčno-milo, naj se ono odiči, nam pa blaženi mir podeli. Kda je to Dete na svet prišlo, so je ljudje ne spoznali, nego stírali. Pa je njiv stvoritel bilo. Naj je osramoti, je nemoj stvári dovolilo po svojoj drágoj materi, ka je je tá molila i počastila.

Lepo nam popíše té dogodek častitljiva sestra Marija iz Agrede, šteroj je dober Bog celo Marijino življenje nazvesto i pokazal. Ona nam te dogodek v drugoj knjigi „Skrivnoga Mesta Božega“ etak popíše:

„Prišo je čas, da bi ta najmodrejša previdna Gospa svojega najvernešega zaročnika zvala. Té se je nahajao v velikoj zameknjenosti, v šteroj so se njemi nazvestile vse skrivnosti presvetoga rojstva, štere so se to noč godile. Dostajalo se je pa, naj on z telovnimi čütili tudi vidi Reč, štera je meso postala, se je dotekne, jo moli i časti prle kak štokoli drugi bi to med mrtelnimi smeo včiniti; on je bio naime jedino zebráni z med vseh za vernoga Oskrbnika te zvišene skrivnosti. Na volo svoje nebeske zaročnice

je stano iz zamaknjenosti, i to prvo, kaj je po tom, zagledno ka je nazaj prišo k zavesti, je bilo Bože Dete na naročaj svoje deviške matere, nagnjeno na njene prsi i njeni obráz; zdaj je je jočič molo z najglobšov poniznostjov, kúšúvao njemi je nogé z takšov radostjov iz takšim začudenjom, ka bi v tom mreti mogeo, če ga Boža vsegamogočnost ne bi pri žrtki obdržala i spadno bi v nezavesti, če njemi ne bilo trbelo čütov rábiti pri toj priliki. Kda je sv. Jožef molbo Deleta opravo, je prosila najmodrejša maté njé za dovoljenjé, da si sme sedsti; dotogačasa je naime klečala. Sv. Jožef njoj je v roke dao prinešene pienice; v té je zavila Marija Dete z nedopovedljivim češčenjom, pobožnostjov i skrblijovostjov. Na Bože navdehnenje je je povito položila v jasli, kak sv. Lukač evangelišta právi (Luk. II. 7.), na eden kamen, na šteroga je prle malo slame i sena vrgla, naj Bogi i človeki tak prvo postelko naredi, štera njemi je stala na zemli poleg naročja svoje matere. Na božo odredbo je z silnim bežajom prišeo zdaj iz sosednih pašnikov en júnec; šo v vollino i se je bližao osleki, šteri je noso Marijo. Marija je zapovedala obema živinčetoma, naj z tistim poštenjom, na štero sta mogočiva, molita svojega Stvoritela i se njemi vklonita. Ponizni živinčeti bogata zapoved njujne zapovednice, na tla se vržeta pred Deletom, je z svojov sapov segregavata i njemi skažujeta vklánjanje, štero so njemi ljudjé odpovedali. Bog, ki je z človekom postao, je v plenice povit i v jasli položen ležao tak med stvarami i na čuden način se je spunila prorokba: „Vol spozna svojega lastnika i osel jasli svojega gospoda; Is-

Dete.

Mati, gda nam oča pride?

Mati, gda miné že boj?

— Skoro bo že dete moje,
Ti li moli srček moj!

Mati, či bom lepo molo,
Ka mi oča prinesé?

— Puško, sáblo, dete moje,
Pa šče konja pod tebe.

Mati, jeli moj'ga očo
Krugla ranila ne bo?

— Ne de, ne de dete moje,
Zdrav nam pride on domo.

Mati gda bom jas že velki,
Te bom túdi jas voják!

— Skuznato si zde' hne mati:
Boš, kak oča tvoj, junák...

Vsaki dén spítávrle mater
Sinek srčni tak lúbo.

— Ah ne sluti šče siročé

Da očeta več ne bo. *Mirosláv.*

rael ga je pa nej spoznao i njegovo ljudstvo ga je nej razumelo“ (Isaija prorok I. 3.)“

Dom i svet.

Grčko. Grčka vojska je odposlana z tistih krajev, kde bi naše čete znale sovražnike napadnoti, to je skoro z cele Shodne-Macedonije. V Soluni je samo eden batalijon ostao v znamenje, ka je to mesto grčko. Naši zavezniki so Solun močno obtrdili i se pripravljajo na sprejem našega napada.

Srbija. Bolgarski kralj je poslal Čapračikov ministra v Niš za kraljevskoga namestnika.

Albanija. Talijani so prišli v Valono, sem správljajo vojsko i dosta živeža na pomoč srbom v Albaniji se nahajajočim. Železnico túdi delajo tú odnet daleč notri v deželo.

Angleško. Angleški vojaški poveljnik na francozko-belgijskom bojišči French je z svoje službe odstopo. Njegovo čast je prevzeo Sir Douglas Haig. Kralj ga je odlikovao z viscount — skov častjov (grofovskov).

Nemčija. Nemški casar je dovoló, da so ruski zvezetniki smeli obhajati god carov dec. 19-ga, Z tem pogojom, da do nemški pá smeli njegovoga na Ruskom.

Talijansko. Peter, sbrski krao, je dobo za prebivanje kralesko palačo v Caserti pri Neapli. Nato so že túdi vse priprave k rédi, če de mogo i črnogorski kralj pobegnóti.

Kitajsko Juanksikky-ja, bivšega predsednika kitajske ljudovlade so za casara proglasili, ki je to čast túdi sprejeo.

Svicarsko. Švicarska ljudovlada je zvolila novoga predsednika v osebi

Camillo Decoppe-ja, 53 leta staroga moža. Za podpredsednika je Schulthess odebráni.

Austria. Pod orožje do mogli stopiti meseca januara 44, 45 i 46 let stari črnovojniki. Taž se glasi, ka do ti starejši šli na straže, v pisarne, ti mlajši pa, ki so dozda tam bili, na bojišča.

Za božičnidár

našim vojakom darújmo edno Zdravomarijo. Vsaki slovenec, je stari ali mládi, vsako dete, naj zna samo že gučati, naj zmoli na svéti dén edno Zdravomarijo na čast deteti Jezusa ki za naše vojake, ka do znali brezgrešno živeti v svojih službaj i ka naskori pride z blaženim mírom na mili dom nazaj.

Glási.

Od naših vojakov. Mrtev je: Antolin Ivan (Balažov sin) z Lipovec. Na znanje dáo Štefanec Matjaš z Bratonec z temi rečmi. „Predrágo moje slovensko ljudstvo, dájem vam na znánje, ka je z Lipovec pokojnoga Antolin Balaža sin, Ivan, jako veren bio v vojaškoj službi, ali mogo je z sveta iti od dum-dum krugle (v kalendari Srca Jezušovoga so narisane, kakše so) oktobra 19-ga. Té dén nas je pozdravo sovražni rus z tak gostimi kruglami, ka smo razčrkoli, kak vráblji, kda je jastreb razžene. V tom časi pride k meni Ivan Antolin pa me pozdravi z pozdravom Hváljen bodi Jezuš Kristuši pravi „Matjaš, kaj de z nami ešče dnes?“ Jaz njemi odgovorim „kak de Bogi povoli, tak bode.“ On pa nato: „Znate Matjaš, meni se moja drága mati nájbole mi

Bož čne návade.

Božič je eden z nájlübezneših svétkov krščanstva. Skoro nieden svétek ne gene tak človeka čütenja, kak té. Záto ne čüdo, ka so se okoli božiča vnoge návade razširile túdi med nami, štere so se tak vkorenínile tú i tam, ka bi ništerna hiža za greh mela, či je ne bi obdržála.

Znáno nam je vsepovsédi božično drevo, jalič, ali konči jaličova veka na steno pribita, na štero se malo zlátoga dima namáže pa ništerno jaboko, vrh, lešnjek i t. d. pozlačeno obesi za deco. Máli Jezuš je prej prineso té dáre, pa je istina. Či máloga Jezusa ne bi bilo, komi bi se mí dnes veselili? Što drügi bi nam spravo takše veselje, kak je spravo on celomi sveti z prihodom svojim?

Právijo, ka je návada božičnoga

dreva na sredi zime, že pri poganski nemcaj razširjena bila — pa ka je nam to. Či so poganje meli tistoga hípa se veseliti nad kakšim zrokom, stokrat vékše je naše veselje dnes, ár naši dári so za istimo od tistoga, komi se mí veselimo na božič. Razmi se, ka je že ne lepa návada kradnoti jaliče za božič, ár čistoga veselja vkrádjeno blágo ne dá. Ráj naj bo zadosta edna veka, kak vkrádjeno blágo to nájlepše.

Lepa je návada po ništeri krajaj, kde botrina dáva svojim zétecom i zéticam božičnice: lepa, prebrána jáboka. Lepo rumeno, smeječe jaboko svedoči srčno lübézen darúvalca pa nihá v srci deteta pa odraščenoga stálen spomín. Tá darovitost je túdi podoba darovitosti bože. kí je nam té dén to nájdragše dao, ka je meo: Svojega jedino rodjenoga siná. Pa je túdi spomín onih dá-

lijo. Če znam jaz zdaj spádnoti, ka do si te uboga sirota začnoli domá? *Zdaj prileti druga šrapnela. Beživa kak moreva eden od drugoga i sva živiva ne več vküppišla. Večer najdem drágoga Ivana mrtvoga z razbitov glávov.* — Srce Jezušovo naj bo smileno.

Lepa skrb za ostale. Gaber Ferenc z Srdice nam piše: „Prečastiti Gospod plebanoš to naročnino (3 kor.) pošlem Za Novine na 1916-to leto. Jaz morem zdaj tudi pod orožje stopiti i zato se poskrbim za tolažbo mojim ostanim. Z Bogom ostanem.“ — To je zaistino lepa, nasledüvanja vredna ljubézen. Veseli nas, da se te lepi düh našega ljudstva na vse kráje zača kazati.

To je požrtvovalnost. Z Doliča Sesić Štefan, mladi mož, desetnik, že edno leto leži v teškem betégi v Beči. Nikak je prišo naš List njemi do rok. Čte ga i gene se, gene se tak, ka nam pošle iz svojega siromaštva 2 K naj dragoj tivarišci, z šterov sta se samo lani vzela i tak samo v žalost zakopala, na tolažbo pošilamo Marijin List. — Lepa požrtvovalnost drági džündž je to človečega srca, štero je trpljenje ščistilo.

Neréd. Iz Spodnjih-Slaveč nam glasijo, ka se tam ništerne dekle po nedelaj zaodvečara vküpspráviyo i fúčkarijo na tiste z drugih vesnic, štere k navuki idejo. Opominamo stariše, naj toga conanja več ne dopüstijo svojoj deci, da če samo edna düša za njega volo od navuka zaostáne, de strašen račun jemáni od njih pe njuve decé.

Za edno leto najdeni pokrovec. Grof Batthiány Sigismund tišinski veleposestnik se je pelao v Bakovce na svoje imanje. Ne daleč od doma je srečao ednoga črnčara i pri njem ova-

rao svojo že pred letom zgübljeno günyo, v štero je ime njegovo všito bilo. Potom jo je včasí spoznao. Skoči zdaj dol z kočij i vzeme vkraj svoje pošteno blago, čeravno se te drugi lastnik opirao tomi. — Vsakomi svoje. Najdena reč je vkrádjena i more se povrniti, če se obdrži.

Ogenj. V Frankovcih pri Cár Miháli je bio ogenj. Mogla so ga deca zaküriti, ar so predtotež že tüdi vužgala ednok kukurišče, drugoč pa slamo.

Novoletni pozdráv z bojišča. „Srečno novo leto vam želemo, ki ste doma. Želemo pa vam i nam ednako zadobiti po prošnjáh Bl. D. Marije od Srca Jezušovoga to, da bi se k vüzmi že v blaženom miri sešli v miloj domáciji.“ (Kramar Jožef z Trnja, Nemeč Jožef, z Filovec Staus Augustin z Beltinec, Toplak Janoš z Bükovnice, Végi Ferenc z Strehovec, Tkálec Štefan z Melinec, Rengeo Ivan z Gančan, pešci 71-ga ppolka.)

Za podporo bita. Podporo je zapila v Štrigovi edna „sirota“ z Šantavca. Ka de njej piti bole k téki kapalo si je vzela pajdašico no pa pajdaše tüdi. Ta lepa družba je pa začéla te takše nespodobno obnašanje kazati, ka je prisiljena bila edna poštena ženska, štera je po posli sem prišla, — Krémár je naime tüdi stolár, — lato vzéti i samico dobro namazati ž njov. Tá na hrbet dana podporo jo vendar kaj ztrezni i še druge poleg njé.

Zdravejši bi bio vnogi človek če bi bole pazo na prebavo. Vnogoga mánta želočna bolezen, opekliná v obisti, riganje, stávlanje, zaprtina i druge prebavske zmote. Drugi pa rábijyo v znemirj-joča sredstva za poganjanje, štera čreva slabijo pa se njim človek tak privadi, ka vsikdar več jih more vzeti notri. Zato preporečamo Fellerove ž-loodce krepča-

rov, štere to siromaški pastirje prinesli málomi Jezusi.

Po vngom kraji je v návadi v leti vsakoga silja ništeren snop nezmlačeni k stráni djásti pa zdaj se to snopje naprejevzeme, se na močno kolje popíci z vlatovjom vuiska za ftice, ka naj májo siromačke ftičice tüdi vesélje na té svéti den. Tá návada je prav lepa pa bi se slobodno šče dale širila tüdi po takših okolicaj, kde je dozday ne viditi.

Poleg teh návad so takše tüdi, štere so ostánki stárodávni časov poganštva pa so se kak šatringa občuvale med nami do denésnji dnévov.

Takša je ta, ka na božic opodné pod sto denejo v sčiščeno tikev zrnje pa seménje, pod njo pa plüžno železo. Práviyo, ka de od toga novo leto bole rodno. So že pozábili, ka so vsako leto tak delali pa je li ne vsako leto rodno bilo. Té pod stoloma ležéci dár je nikda

bogi zemlé i polodelstva bio darüvani pa dnes je že samo šatringa celo delo.

Ešče bole šatanska je miseo, ka obolnoči, kda je pri polnočnici podigávanje, mára v štali gučati začne. Vnogo ljudih je že zanemárjalo polnočnico za toga volo, ka bi radi čüli té guč — liki čüti ga ne čüo nišče, ár ga ne bilo pa ne bode.

K polnočnici idejo dečki pa dekle, šteri na bližánji fašenek kaj namerávajo. Ka bi lepšega dobile pa ka naj gvüšno bo, se postáviyo tam, kde dühovnik k oltári ide pa ga cukajo za méšno obleko. Nesrečna je, štera ne more do njé, ár ne bode mela sreče to zimo, či se njoj ne posreči druga prilika, štera v tom stoji, ka kda vö ide z cérkve, potégne na nágloma zvonec méšni pri segeštiji. Či je dobro potég-nola, se zvonec oglási pa je sreča poprávljena.

joče, ráhe rebarbarske „Elsapi'uje“. Tem se ne privadimo, ték povekšavajo, krče odpráviyo, prebavo pomárgajo, napravíyo stolec. — 6 škallic franko 4 kor. 40 f., 12 škallic 8 kor. 40 fil. Jednio je Feller V. Eugen lekarnik dela Stubica, Centrale 146 (Zagreb. žup.). Fellerova „Elsa“ náprave so vngokrat odlikovane z zlatimi i srebrnimi sv-tinjami.

Pozdráv našim vojákom.

„Oj mili dom, oj mili dom, pozabo te nikol' ne bom“. Vsikdar so nas genole te reči, nikdár pa ne tak, kak kda smo od doma daleč bili. Daleč od njega smo bliže vidili tisto ljubézen, štera je sijala toplo, da, celó vroče na nas z rojstnoga krája. Mila slovenska hišica z svojim božičnim drevom „Bethlehemom“, sladke pesmi kolednih svétkov, šege svete noči, pobožnost svetoga dneva i vsi drugi spomini so globoko orali v našem srci i z orali ž njega pomirilne suzé, bolečino zgübe nad blaženstvom, šteroga nam domačija ponüjala. Vsi smo to sküšavali, ki smo kda od doma vkraj bili. Vojáki drági, vi tüdi čütite to bolest i čütite jo bole, kak što koli drugi jo je kda. To pa zato, ar je vaše potüvanje vkraj od doma v nevarnost položeno, ka ga znabiti nikdár več ne bodete vidili. Ta okolščina podvojí vašo žalost. Razumim i visoko cenim vašá čüstva. Kak ne bi se geno nad vašim hrepenenjom zakonski vojáki, ki mate doma v svojoj družini malo nebo! Keliki ste povrgli dobre tovarišce, ljubljéno dečico! Keliki je zapüsto malo hčerko, gingavoga sinka, šteriva ajteka nesta še poznala, ne še po imeni zvati znala. Zdaj že znata pravité „ajtek“, a neveta ga komi.

Átek je ne doma, v boji, ali v drugoj vojaškoj slüžbi. Kak ne bi

To je ne dobro, ka zdaj že tak zídajo cérkve, ka dühovnik z segeštije ne ide med vnožinov, tak ka ne morejo do njega, niti do zvonca, pa ešče itak jé edna pomoč. Odzaja trbe vö iti, kde voža visijo od zvonov pa tam poskušati srečo, kak dečki. Kde pa tá prilika tüdi fali, tam se pa znán tak nikdár nišče ne mere oženiti. Jas konči ne vem, kak se tam more.

To je za božično noč. Na sam den je vsaki trüden, pospáni, komaj čáka, ka se spát správi. Liki drugi den na Števanje, kda črstev stáne, je druga šatringa; te praj naj vzeme najbole rdéče jaboko pa naj beží k stüdenci, si zájmle z vedrom vodo pa se naj muje pa z rdéčum jabokom dobro nariba po obrázi, te de lepi rdéci pa okrogeo, kak jaboko, celo leto dní. Vredno je skušati konči tistim, kí ne verjejo toga, či de valálo.

celo srce očinsko po peroti svetih, ljúbavipunih žel letalo k tem nedužnim domo! I ledični vojaki? Oča ino mati, sestre, brati rod, oj kak ljúbo so vam pred očmi zdaj, kda jih ne vidite, oj kak žarjavo kipi zdaj detinska i bratovska ljúbézen v vaših srcah i vleče vas med náročje svojih dragih z vsov silov! Pa vaša žela se ne more spuniti. Ledični i zakonski vojaki ne morete še domá, ne ga še mirú, čeravno so denešnji den ga angelje glasli: „Dika Bogi na visini i mir na zemli dobrim ljudem.“ Tam ostanite po strelnih járkah, zakopah, ali na stražaj, po vojašnicah, bolnišnicah, skladališčah, k nam domo pa pride samo vaša žalostna domoželna ljúbav, poslušat slovenskoga doma srčno bitje i dihat dúh božični vaših ostalih.

Dúh vaš more k nam, naš pa túdi k vam. Ne peroti ga pústimo mi túdi pa idemo obiskávat vas. Dol si poklekne pred Jezuseka pa od njega se zdignemo v strelne jarke, v vojašnice, bolnišnice i pohodimo vse do slednjega naših vojakov. Pridemo do vsakoga, do tistih sirot túdi, ki nema doma več, komi njegove dráge grob pokriva že, ki ne ve nikomi domo pisati i od doma njemi ničče ne, oh vse té pohodimo — ali ne sami, pohodimo je z Jezusekom. Jezuseka, toga najlepšega najsmilenejšega njemi prinesemo za dár. K Jezuseki poklekne, njega si na naročje svojega srca močno stisnemo pa tak priklonkamo na dveraj vsakoga slovenskoga vojaka na svéti večér pa ga pozdrávimo z temi rečmi:

Jezusek, blagoslovi ti naše vojake, reši jih grehov i pripelaj je domo!

Lúbečiva se neprijátla.

Nadporočnik Mlákar je čemerno pogledno Jánoša, svojega slugo, gda se té v hižo postavó, pa kak se dostája, vkúpvdaro z petámi.

— Gospon nadporočnik ponizno vam jávim, eden orožnik žele z vami gučati.

— G. nadporočnik bi nájráj streškao Jánoša na té reči, pa ga tak pogledno, ka té včasí za kvako ségao. Mlákar se že vse navolo. Več en mesec, ka je v toj nevolnoj srbskoj vési, pa té celi mesec je ne meo drugoga dela, kak na veke preiskáve meti nad vlovlenimi stanovniki. Paziti je mogeo na réd i mir, ka se razžaljeni stanovnicje ne bi nespametno opirali proti novoj vládi. Dnes je že tri obtožene meo pred sebov. Te sledjen, eden si volasni starec je komaj pol vóre odpúščeni, gda se po dugoj preiskávi prepričao, ka je stári samo z zmote

obtoženi. Popoldné ob 4. je bilo, gda je Jánoš znova ednoga žandára gláso. Mlákar je že znao, ka to pomeni. Ne njemi povoli bilo. Trúden je bio, malo počítka si želo. Tak si računao, ka té večér mirno tá preživé, pa se rávno v globoke misli zatopo. Približavao se sv. Večér. Na pamet njemi prišla domáča hiža, oča, mati, sestra. Kak prijazno je bilo negda té večér domá, okoli božičnoga dreva. Mládi je šče bio, ne čúdo, ka so ga té reči v tak sladko polospánje zazibale. Pa s teh misli ga predramo Jánoš. Nevolno si zdehno, pa si hitro premislo kak bo. Priženéjo pá kakšega starca, do polnoči de se ž njím mantrao, te ga pa odpústi, ár práve priče ne nájde. Nevolno je velo notripiti žandári. Jánoš je odišeo, Mlákar pa k okni stopo, pa nemirno trkao s prstmi po glažovini ino zamišleno glédao, kak pomeče vóter gosti sneg.

Za en krátek čas je notri stopo orožnik, sigurnoga obráza mož, z velikí mustáči, z šterih so ledene cincelce visle na dvá kraja. Poklono se po vojaškom pa začno:

— Gospon Nadporočniki ponizno jávim, ka sva z mojim pajdášom edno srbsko deklo prígnala, štero sva pri vojaškom skladišči najšla v ... vési. Najšla sva pri njoj eden samokres pa tá pisma. — Z tem ja na sto položó nekolko pisem. — Dekla je namrznjena, pa slaba, záto jo zdaj ne moreva sem spraviti. Tú vu vési je pri ednoj hiži. Gda se pomore, jo na vaše povelje priženéva.

Mlákar je brez reči poslušao té reči, na konci pa samo z rokov kimno, ka lahko odide. Že je privčen bio tomi. Šteo je, ka se niti ne bi brigao zato, dokeč deklé ne de pred njim. Znova si v eden kot šteo sestí, pa tam tiho dale senjati svoje senje. Kak je kre stola stopao, se skoro nedovedoč zgledno na pisma, štera je rávno prle djáo tá te žandár. Dve reči sta ga stavili. Tevi dve reči sta pa nájzgoranjem pismi stale, pa edno imé bilé: Vukovič Milica. Hitro je ségno za písmami pa je začno čteti. Niti je na pamet ne vzeo, ka se tmičí. Gda je to zádnje prečteo, je zézvao Janoša, pa na velo to deklo včasí k sebi prignati, či je mogoče. Maló je ne kam bio od radovedností. Z prebránih pisem je telko zvedo, ka so tá pisma tiste srbske dekléne lást, ki šče pred dvema letoma pri njih bila na Vogrskom, ka tam v šolo hodila. Samo to šče ne znao, či je obtoženka rávno njihova Milica, ali kakša druga, štera je po kakšoj nepriliki prišla do teh písem. Za celo delo se jako zanimao,

tak, ka pozábo na sv. Večér pa na vso nezadovolnost. Vužgao je posvet, pa tak čakao. Nekše posebno čúvstvo je vzelo moč nadnjim. — Či je res njihova Milica! Pa so njemi napamet prišli tisti blági dnévi, gda se veselo zmenjao domá z Milov pa poslušao tiste milodonéče srbske pesmi, štere je ona tak lúbo znála spevati. Celó nedovedoč je začno edno, gda so se odprle dveri. Med dvema orožnikoma je v hižo stopila obtožena dekla. Srednje visokostí, gibke postáve samica z velikí sívimi očmi. Oblečena je bila prosto, kak se srbske kmečke dekle návadno nosijo. Mlákar je na prvi pogléd spoznao Milico. Spremljevalcoma je velo oditi. Sám je ostao zdaj žnjov v hiži. Vido je, ka dekla niti ne sluti, pred kem stoji. Gda sta orožnika odišla je na eden širok stolec kázao, rekši naj si séde, on sám si pa na drugoga seo. Deklina si brez reči sela, vidlo se, ka je slaba, zmantrána. Mlákar je pretrgno tihoto.

— Gospodičina, vás so pred mené prígnali, kak osebo, štera je z nepoznánim nakanenjom okoli naših skladišč hodila. Moja dužnost je presoditi zdaj, ste li nedužni, ali ne. Prosim vas, da mi očitno dáte odgovor na moja pitanja.

— Kak se zovéte?

— Vukovič Mila — je bio krátki i hladen odgovor.

— Odket ste?

— Z Beográda — odgovori znova mirno, ali z nekšim posebnim glásom.

— Kak ste sem prišli?

— Gospon nadporočnik — odgovori Mila — to je malo težko povedati, pa mislim, ka je ne vsakojački potrebno pri preiskávi.

— Prav je — dene na to Mlákar — ne je potrebno, záto vam včasí drugo pa túdi to nájvažneše pitanje naložim, na štero mi odločilno morete odgovoriti.

— Ka ste iskali, ali šteli okoli skladišča?

— Ka sam iskala? — si zdehne i navelicí odpré velike oči, (z šterih je nekši poseben ogenj sekao. — Ka sam iskala? Življenje! Znáte! Življenje sam iskala. Življenje sam si štela rešiti, svoje mládo življenje. Lačna sam bila, tri dni sam ne jela, niti skorico čarnoga krúha ne, jaz, ki sam gladú nígdár ne poznala. Tam samsi iskala živež, ár prositi sam ne štela od neprijátla. To je moj greh! Kaštigajte me! Hah! Kaštigajte me s smrtjov! vse sam zgúbila, dom, očo, mater, vse, vzemte mi šče žitek, več ne trepečem za njega! Z silov je gučala. Lice njoj rdeče bilo,

oči so njoj pa v posebnom ognji gorele. Zmantrana, trūdna je bila zdaj v stolci.

Mlakar je na to gorstano pa bliže stopo.

— *Li mirno gosposčina!* Vašim rečam verjem, ar sam v pismah od vas vzeti tudi nekaj sumljivoga ne najšeo. Preiskava je s tem dokončana. Vi ste slobodni. Dopustite mi pa, da še nekaj pitam, ne kak uradnik, nego kak privatna oseba. — Znate vogrski?

— *Znam* — je odgovorila Mila.

— *Ste bili gda v Sobotici?*

— *Tri leta sam hodila tam v šolo.*

— *Ste poznali tam nekšo Mlákarovo rodovino?*

— *Pri njih sam bila na stani.*

— *Bi poznali zdaj koga z tiste rodovine?*

— *Gotovo bi* — je odgovorila pa radovedno začnola glédati po mládom častniku.

— *Pa ste ne!* Poglejte me bole! dene zdaj z veseljom Mlákar.

Milica ga gléda, gléda pa ednok samo skrikne — *Dragotin!* Malo ka ga ne obimnola, samo ka njoj šče za časa napamet prišlo, ka sta že ne deca. Mlakar njoj na to veselo pripovedávo, kak je z pisem zvedo za njo. Bojao se, ka ga ona spozna, te bi njemi pa težka bila preiskáva. Zdaj je že rad, zdaj sta šš že brat pa sestra.

— *Ali nehájva zdaj to* — je djáo na slednje — *Sveti večér je dnes.* Po nepriliki ga srečo máva vkúper svetiti, kak negda domá. Réčila va božičnico! De dobro?

— *Dobro, dobro* — je odgovorila Milica, ki je od veselja, da se z svojim stárim znáncem, na koga je tak dostakrát mislila, znova zišla, en čas skoro reči ne mogla spregovoriti, pa pozábila na vse, ka se okolinjé godilo.

Mlákar je zdaj notri pozvao Jánoša, pa njemi naročo, naj dobro večérjo prinesé za dve osebi, potom pa tisto, ka je z domi prišlo na božično drevo. Jánoš je navelci pogledno svojega gospoda, gda je vido, kak prijázno si dene z vlovlenov srbkinjov. Mlákar je zdaj napamet prišlo, ka šče orožnika izdaj čakata na njegovo Milico. Velo njima odfti, potom si pa znova dol seo poleg njé, pa poslušao njeno zgodbo. Oča njoj šče preminóčo jesén spadno. Mater je zasipala podrtina domáče hiže, štero je edna granáta zadela. Ona od tistoga máo blodi. Za vojakami je hodila pa njim dvorila. Zdaj je zablodila od njih pa tak prišla sem.

Zdaj je Jánoš stopo notri z večérjov. Po večérji sta začnola božičnico réditi, pozábivša gde sta, sta z istov

radostjov krasila málo drevesce, kak negda domá, šče spevala sta, mile božične pesmi. Po dugom, lúbom zabávanji se Mlákar nájprvle spoto, ka sta bormič ne domá. Začnola ga trápiti miseo, ka de z Milicov. Pri sebi je nemere meti dugši čas. Ali hitro se odločo. Domo jo pošle, k svojim starišom. Tam jo radi sprimejo, pa tam te počáka konec boja. Pri tom nameni je pa tudi na sebé mislo. Čúto je, ka njemi Milica nekaj več, kak samo spoznánka. Svoj namen je včasi nazhano Milici. Mislo je, ka njoj s tem veliko veselje správi. Ali vkano se je. Gda je Milica zvedila, ka šče z njov, je znova z tistim milotožnim, čúdnim poglédom strmela na njega, kak gda je v hižo stopila. Oči so njoj znova v posebnom ognji gorele.

— *Gospod nadporočnik* — je djála z trepetajočim i znova hladnim glásom — *pozábite, ka sva si neprijátla.* Zahvalim se za Vašo dobroto, a vživati je dale ne smem. Znam, ka me lúbite, pa jas tudi ne tajim, ka me od návnadnoga prijátelstva vékše, globše čútilo véže k vám. Ne sam vas pozábila v preminolih letaj, pa vas tudi nepozábim, a naj vsaki má dužnosti, štere dužnosti nama prepovedávlo zdaj nešterne reči. Vaša ponúdba je lepa, ali jes je ne sprimem. Najne poti se zdaj ločijo, pa mislim na veke. Nigdár, o nigdár neščem vživati dobrote sovražnika svojega roda, či rávno ga z celim srcem lúbim. Pred menov je dom to prvo, brez njega jaz tudi neščem blážena biti. — *Z navdúšenostjov, z gorečim licom je gučala, tak ka Mlákar niti reči ne znáo, pa vúpao proti povedati.*

Gor je stánola pa proti dveram šla ...

— *Dragotin* — je djála jočéč,

z mehkim glásom, hvála ti na dobroti. Pozábi me! *Z Bogom!* — *Z tov rečjov je vó stopila nad dveri pa preminola v tmičnoj noči.* Mlákara je té nágeo odhod tak zmešao, Milicine reči so pa tak močen vpliv mele na njega, ka zaprva ne znáo, ka bi delao. Tam je sedo na stolci, pa se začno skuziti, kak málo dete. — *Svojo lúbav je objokávao.*

— *Že dávno je minolo polnoči, gda je k sebi prišeo.* Dol si légeo. Zajtra se kesno prebúdo z nemirnoga spánja. Jánoš ga stem pozdravo, ka so tisto srbsko deklo, ka včera tú bila z mržnjeno najšli na poti proti Beográdi.

Mlákar se k steni obrno na té glásino britko razjokao. *Mirosláv.*

Strah

nas obide, če nam krv sili v glavo, če čútimo glavobol, nekronost, mrzloto, telovne bolečine krč, napjenost. Vse to shaja navadno iz prebavskih zmot. Večkrat potrošimo slabo, napinjajočo, žmetno prebávlajočo hrano, se pripeti, ka si želodec z premrzlimi pijačami prehladimo i večkrat zamúdimo pravočasno svoja droba spráziniti. Če zato nastopijo neprijétne, bolne, rčovite i nemirne razmere, potrebno je, naj zburkano prebavo, hramenje i krvotok kak naj hitrej v red denemo. Vnogo jezér prizusnic trdi, da v tej slučajaj izvrstno pomaga močna svedska tinktura (tinctura svedica), štera se i za životni essenc ali balzam zove. Vtiša bolečino, oživlja i pomirja živec, stolec naprávi, čisti, pripomore krvotok i odprávi vnogo betegov. Vsikdár bi jo mogli pri hiši meti proti naglim slabim čútenjom pomaga proti naglim slabim čútenjom. Pomága proti krči, napihjenosti, riganji črvoboli, bojazni, krvostávljanji, metanici, mržnji i drugim prebávskim zmotam če je včasi pri rokáh. Pomága prebávo i zato povekšava krv, to krepí i zatogavolo je izvrstno sredstvo za slaboservne i oslabljene. I Ka si z njov hramenje v red postavijo. Vnogo snovi otopi v uošoj hráni, šteri bi ovak neprebavno se vrgli vú z našega tela. Močno svedsko tinkturo moremo pri **Feller V. Eugen** lekarniki naročiti, **Stubica, Centrale 146, Zagr.** žup: 3 velike kantpoštine prosto za 5 K, Ali 12 malih kantie poštine prosto za 4 krone.

Odpraviti

škodljivi vpliv, šteroga z nepoštenoga namena razglašena ponarejenja napravijo, ne pa nepotrební reklam delati ščejo te vrste. Zato znova povdarjamo, ka je dobrodišeči „Elsa-Fluid“ te právi, če ma znamek „Elsa.“ Če što ne bi poznáo z med naših čteveov toga stárodavnoga, dobroga vrastva, naj opita svojega vračitela, ka dobro dene, bolečino vtiša i vnogokrát je potrebno to sredstvo **proti telovnim bolečinam, glavoboli,** zoboboli, protiškim betegom i drugim bojeznostam. Ne vzemino spodobnoga imena rakij, tekočin, elikserov itd., nego pravogi si naročimo pri **Feller V. Eugen** lekarniki, **Stubica Centrale 146.** 11 malih ali 6 dupliškkih ali 2 specialniva glázteca poštine prosto za 6 kron, 60 malih ali 30 dupliškkih ali 10 specialnih kantiepoštine prosto za 24 koron. (Pogasnajajoče „Elsa-pilule“ so samo „Elsa“ znakom prave, 6 štatlje poštine prosto 3 kor. 40 fl.)

Raznoteri reči.

Kak se naj človek hrani. Što šče zdrav biti pa si zdravje ohraniti, naj nasleduje te navuke: Ljudje, ki majo slab ték, naj jejo samo te, gda so lačni, vseli malo, liki lejko večkrat na den. Gda jemo kaj vročega ali pa kaj jako mastnoga, ne pijmo mrzle vode. Po obedu pa po večerji pojemo šče vseli máli žaloš krúha, zato ka je to dobro za prebavljanje pa nam ščisti zobe. Gda smo čemerui, razburkani ali prestrašeni, te ne zavživimo nikaj. Med jedjov morejo dúševne moči počivati, zato ne čtímo, ne premisslavlimo nikaj, pa si niti ne pogovarjajmo od takših reči, štere bi nas znemirile, lahko si pogovarjamo kaj pobožnoga i nedužno veseloga, ka nas razvedri. Po obedu je potreben, či več ne mogoče, konči eden četrt vóre dugi počínek. Ogiblimo se čemerov pa kreganja túdi po obedu. Ne zavživajmo nikaj takšega, ka naš zalodec ne prenaša, zato ka takša hrana ne prinaša našemi teli nikšega haska, nego šče bole oslabi žalodec. Človek naj túdi nigdar ne je telko, ka več nikaj nebi mogočo zavžíti, to je ka bi se „do guta najo.“

Najvišiša hiža. To si že lejko naprej mislimo, ka do to hižo zidali v Ameriki v Novom-Yorki, gde so visike hiže nekša prilúblena posebnost. To velikansko hižo ščejo postaviti na vogli Brodway i osme ceste. Visika bo 273 metre pa bo mela 51 podov (nadstropij ali štokov). Delali do jo z oceli. V toj palači de melo svoje prostore društvo: „Vseamerikanska asociacija“. Na strehi de stao velikanski kep, šteri de predstavljao to društvo. Zidava je proračunjena na 63 milijone koron, pa ta velka svota šče brščas nanč ne dojde.

Včelinja delavnost. Nekši nemški vučenjak je zračunao, ka morejo včelé posmrkati sedem pa pol milijona deteličnih cvetov, prlé kak spravijo vkúp edno kilo cukra. Za edno kilo medú, šteri ma okoli 75 odstotkov sladkora (cukra), njim potakšem trbej posmrkati 5,700.000 deteličnih cvetov.

Peški okoli sveta. Eden španski novinar Anton Giulien z Granate šče prepotúvati 70 jezer kilometrov dugo pot okoli sveta. Pot je nastopo dneva 1. oktobra 1908 v Petrogradi, pa, gda je bio v Kormini, je že prehodo 52 jezero kilometrov prek Azije, Oceana, Amerike, Portugalske, Španske, Francoske ino Italije. Preostane njemi šče samo 18 jezer kilometrov duga pot. Či prehodi celo pot v desetih letih pa brezi penez, dobi od nike družbe 300 jezer koron. Bio je že túdi v Trsti.

Kelko stanejo banke? Bar se delajo banke z papera, pa njihovo renjé zato li nekaj stane. Banka za jezero koron stane 10 filerov. Stotka stane 9 filerov; banka za 20 koron stane 7 filerov, banka za 10 koron pa stane celih pét filerov.

Kelko bi stala voznja na sunce. Eden angležki vučenjak je zračunao,

ka bi stáo vozni listek tretjega razreda z zemle na sunce 20 milijonov koron. Či bi brzovlak vozo s hitrostjov 90 kilometrov na vóro, bi trpala tá voznja 175 let. Svetloba pa napravi to dugo pot v 8 minutaj. To telko pomeni, ka sunčeni trák pride z sunca na zemlo v osmih minutaj.

Pošta.

Anton Buček. St. Louis. Mo. Bog plati na poslanih Novinah. Zekaj ste mi ne prle naznanili, da ste premenili hišno število? **Zvér Ignac. Art pri Amstetteni.** Dobo sem 2 kor. Bog lepo plati. Po poš i se véasi kaj zatepé, zato mi dajte glás, kda kaj ne dobite, ali pravčasno, ka morem še za vami poslati. Naednok se naime vse razdeli. **J. L. Beč.** Bog pláti na lepoj pódpori. Iz srca me veseli, da se držíte svoje materne reči i krepkoga verskoga dúha. Obdrži vas v njem, mali Jezušek. **Bačič Ivan. Magyaróvár.** Dobo sem 7 kor. 14 fil. do rok. Bog lepo pláti vsem darovnikom. Máli Jezušek naj je blagoslovi, ka se ne spozabijo z našega dobroga slovenskoga tiska. **Sakovič Ivan. Zenkocvi.** Od Porédoš Ferencá, šteri je rojen v Vadarcih l. 1875. je té glas príšo od regementa, da je premino. Navadno to pomeni, da je zgrabljen. Če bole točen glás dobim, naznanim vam. **Horvat Marija, Melinci.** Iz Srbije je zda jen čas nemogoče nikaj zvediti. Kda bo, vam že družba

naznani od moža. Vsém želemo blažene božične svétke tak tú doma, kak na bojiščah i za vse prosimo, naj je mali Jezušek obilno blagoslovi.

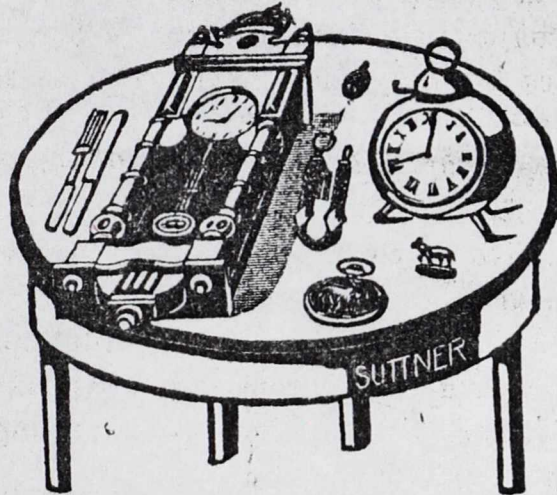
100 litrov domače pijače Elpis!

vkrepčevalne, téčne in žejo gaséče si more vsaki sam napraviti za male stroške. V zalogi so: ananas, jaboka, grenadina, maline, muškatalka, meta, pomeranče, strašnica in višnja. Neuspeh izkljúčen. Ta domača pijača se pije po leti mrzlo po zimi pa vroče namesto ruma. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 4.40 poštnine prosto proti povzetji. Na 5 takših deležev se doda ena porcija brezplačno. Za kmetijstva, vekša hišna gospodarstva, delavnice, tovarne i. t. d. je to sredstvo velikanske vrednosti, ár se delavci s tov pijačov okrepčajo ne do bi bili pijani ali pa da bi zgúbili na delavskoj zmožnosti

Janez Grolich, drogerijo „pri angelju“ Brno štey 85 Moravsko. En karton za poskušnjo 10 litrov stane 70 fil., šteri se lahko pošljejo v štemplah. Takši kartoni se dobijo za poskušnjo túdi po vekših drogerijah.

Dári, šteri stalno veselje pripravijo

i šteri so na poštenje darovniki, se najbolje dobije v Suttnerovoj svetovnoj hiši, štere solidno, lepo blago je svetoznano. Ki v kakšem malovrednom bazár ikúpi dar, samo dreseli obdarúvanca, sebi pa slab spomin postavi. Naj prosí na ednoj popisnici

veliki

ILUSTRIRANI CENIK

z več jezér slikami brezplačno i franko.

115 št.	Double-zlati lanc na šinjek	K 2.35
845	14 karaten zlati lanc, jako fini	32.—
97	Double-zlati lanc za vüro	7.—
2318	Srebrni masivni lanc	5.50
2706	Srebrni privesek (sveta podoba)	2.30
25	Križ, zlat na srebrni	2.70
328	Double zlatá narokvica	2.70
1142	Srebrni broš	2.60
283	Srebrni privesek	1.—
282	Srebrni emajlirani privesek	1.10
470	Double-zlati privesek	1.20
1565	14 karatni zlati vühani	12.—
1677	Srebrni vühani	1.—
1241	Dalnogled táborški i za gledališče	13.—
2509	Srebrna škér za 12 oseb	19.—
211	Srebrni prstan iz kamenji	—90
1063	Prstan, zlat na srebrni	2.70
182	14 karaten zlati prstan	12.50

Vnogo

jezér zahvalnih pisem

je doposlanih!

Glejte edno:

Prevesela zavolo točnoga dpbáljanja!

„... prevesela sem bila najbolje zatogavolo, ka ste mi za 19 vntúkov naročene vnoge male dare tak točno poslali pred božičom:“ Floegel Hermina, dovica inženirova, Klanjec!

V glavnom ceniki se za vsaki

posel najde pripravni dár.

Lastna vüarnica na Švicarskom

Lastna „IKO“ marka svetoznana

Krasni cenik brezplačno i poštnine prosto.

Razpošilaoje po povzetji ali če se naprej pláča

Zlato vüro brezplačno lahko dobi vsaki kúpec. Več poveglávni cenik.

Kaj se ne vidi se izmeni.

Vsaka vüra je točno narovnjana prav, naoljena i se zapira brez prašine. Vsa zlatnina i srebrnina je uradno označena.

Suttner H. svetovna prodajalnica **Ljubljana 945 št.**